

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 14Co/15/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6720200636
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Dzúriková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2021:6720200636.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Dzúrikovej a členov senátu JUDr. Jána Auxta a JUDr. Anny Snopčokovej, v právnej veci pôvodného žalobcu : V. K., nar. XX. XX. XXXX, ktorý zomrel dňa XX.XX.XXXX, naposledy bytom XXX XX F., R. č. XXXX, po ktorom ako procesní nástupníci vystupujú dedičia : a/ M. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX F. XXXX, b/ V. A., rodená K., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX F. XXXX, c/ V. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX F. XXXX, d/ Q. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX F., V. T. M. XX a e/ Q. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom M., V. XXX/XX, proti žalovanému : Generali Poist'ovňa, a. s., so sídlom 841 04 Bratislava, Lamačská cesta 3/A, IČO: 35 709 332, zastúpený splnomocnenou advokátkou. JUDr. Gabrielou Reichovou, so sídlom Advokátska kancelária 036 01 Martin, Pavla Mudroňa 26, o zaplatenie sumy 6.281,- eur s príslušenstvom, o odvolaní pôvodného žalobcu a odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č.k.. 16C/5/2020-97 zo dňa 18.11.2020, takto

rozhodol:

Konanie **zastavuje**.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Zvolen (ďalej „súd prvej inštancie“, alebo „okresný súd“) napadnutým rozsudkom konanie v časti o zaplatenie sumy 366,- eur s príslušenstvom zastavil (výrok I.), žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 5.915,-eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 17. 03. 2020 do zaplatenia, to všetko v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok II.) a vo zvyšnej časti príslušenstva žalobu žalobcu zamietol (výrok III). Výrokmi IV. a V. rozsudku súd prvej inštancie rozhodol o trovách prvoinštančného konania, keď uložil žalovanému povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 88 % v lehote do 3 dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým bude rozhodnuté o výške náhrady trov konania (výrok IV.) a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému v plnom rozsahu trovy odročeného pojednávania zo dňa 18. 11. 2020 v lehote do 3 dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým bude rozhodnuté o výške náhrady trov konania (výrok V.).

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali v zákonnej lehote odvolanie obe strany sporu, tak žalobca (voči výroku V. rozsudku), ako aj žalovaný (voči výrokmi II. a IV.), z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, d/, e/, f/ a h/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v aktuálnom znení (ďalej „CSP“).

3. Vychádzajúc z § 161 ods. 1 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len "procesné podmienky").

4. Podľa § 161 ods. 2 CSP, ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

5. Podľa § 61 CSP, procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva.

6. Podľa § 62 CSP, ak strana nemá procesnú subjektivitu, súd konanie zastaví.

7. Podľa § 63 ods. 1 CSP, ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť alebo či v ňom môže pokračovať.

8. Podľa § 63 ods. 2 CSP, v konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve.

9. Podľa ustanovenia § 18 ods. 1 veta prvá a odseku 2 veta prvá, zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnkov (ďalej „Občiansky zákonník“), spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením. Smrťou táto spôsobilosť zanikne.

10. Podľa § 579 ods. 2 Občianskeho zákonníka, smrťou veriteľa právo zanikne, ak bolo plnenie obmedzené len na jeho osobu; zanikne aj právo na bolesťné a na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia.

11. Podľa ustanovenia § 378 ods. 1 CSP, na konanie na odvolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

12. V priebehu odvolacieho konania bolo krajskému súdu doručené podanie - oznámenie dovtedajšieho právneho zástupcu žalobcu, ktorým odvolaciemu súdu oznámil, že pred rozhodnutím o odvolaniach strán a pred právoplatným skončením predmetnej právnej veci došlo dňa XX.XX.XXXX k úmrtiu žalobcu - V. K.. Súčasne dovtedajší právny zástupca žalobcu upozornil, že na právne posúdenie úmrtia žalobcu vo vzťahu k žalovaným nárokom vrátane úroku z omeškania a náhrady trov konania dopadá uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 06.03.2014 sp. zn. 3 ECdo 278/2013.

13. Odvolací súd poznamenáva, že právne zastúpenie pôvodného žalobcu zaniklo ex lege podľa § 33b ods. 2 Občianskeho zákonníka, pričom oznámenie o úmrtí splnomocniteľa odvolací súd vyhodnotil ako úkon dovtedajšieho právneho zástupcu vykonaný v súlade s ustanovením § 33b ods. 6 Občianskeho zákonníka.

14. Súd podľa ustanovenia § 161 ods. 1 CSP kedykoľvek za konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania). Predpokladom toho, aby konanie mohlo prebehnúť a súd mohol vydať rozhodnutie, je splnenie všetkých procesných podmienok. Medzi základné procesné podmienky, ktoré je súd povinný skúmať ex offa, a to v každom štádiu konania, je skutočnosť, či subjekty, s ktorými koná, sú spôsobilé byť stranami sporu, teda, či sú nositeľmi hmotnoprávnej i procesnej subjektivity. Ak v priebehu konania (v danej veci odvolacieho konania) stratila fyzická osoba hmotnoprávnu i procesnú spôsobilosť, bol odvolací súd povinný s poukazom na § 63 ods. 1 CSP posúdiť podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť alebo či v ňom môže pokračovať.

15. Odvolací súd mal prostredníctvom dožiadaného notára, ako povereného súdneho komisára Mgr. Petra Michaličku, so sídlom Notárskeho úradu 962 12 Detva, A. Hlinku 3465/19A, zistené, že v predmetnej dedičskej veci vedenej pod sp. zn. 18D/41/2021, Dnot 90/2021 po poručiteľovi - žalobcovi V. K., ako procesní nástupníci vystupujú dedičia v 1. zákonnej skupine : a/ M. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX F. XXXX (manželka poručiteľa), b/ V. A., rodená K., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX F. XXXX (dcéra poručiteľa), c/ V. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX F. XXXX (syn poručiteľa), d/ Q. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX F., V. T. M. XX (syn poručiteľa) a e/ Q. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom M., V. XXX/XX (syn poručiteľa).

16. Odvolací súd s poukazom na konštatované skutočnosti, ktoré nastali po vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie, avšak skôr, ako toto rozhodnutie mohlo nadobudnúť právoplatnosť v odvolaniami napadnutých výrokoch (II., IV. a V.) mal povinnosť procesne sa vysporiadať s hmotnoprávnym i procesným nástupníctvom po zomrelom žalobcovi. Vychádzajúc z ustanovenia § 63 ods. 1 CSP, rozhodujúcim kritériom je povaha sporu, pričom zásadné je, že predmetom daného sporu je peňažný nárok uplatnený žalobným návrhom zo dňa 11.02.2020, ktorým sa žalobca domáhal voči žalovanému zaplata 6.281,00 eur titulom náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia spolu s úrokom z

omeškania vo výške 5,00 % ročne zo sumy 6.281,00 eur odo 11.02.2020 do zaplatenia. Podľa § 579 ods. 2 Občianskeho zákonníka, smrťou veriteľa zanikne aj právo na bolesť a na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia. Vychádzajúc z povahy uplatneného nároku je potom zrejmé, že napriek skutočnosti, že existujú právni nástupcovia žalobcu, ako univerzálni sukcesori do jeho práv titulom dedičskej reprezentácie po poručiťelovi, avšak nakoľko právo uplatnené v danom spore ako náhrada za sťažené spoločenské uplatnenie žalobcu ex lege smrťou poručiťela, ako oprávnenej osoby, zaniklo, nestali sa dedičia po poručiťelovi súčasne aj nositeľmi hmotnoprávnej aktívnej legitímácie v danom spore, títo dedičia tak nie sú nositeľmi hmotnoprávnej sukcesie do práv poručiťelka ohľadom uplatneného nároku v danom spore. Dedičia tak, ako sú v záhlaví uznesenia odvolacieho súdu označení na starne žalobcu a/ až e/, sú len nositeľmi procesnej legitímácie, ako strana sporu - žalobca.

17. Žalobca, ako fyzická osoba, stratil hmotnoprávnu i procesnú spôsobilosť v konaní až po podaní odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie, pričom včas podané odvolanie tak žalobcom, ako aj žalovaným, má odkladný účinok - rozhodnutie súdu prvej inštancie nenadobudlo právoplatnosť v odvolaniach napadnutých výrokoch (výroku II., IV. a V) a taktiež devolutívny účinok - vo veci v rozsahu podaných odvolaní rozhoduje odvolací súd. Ak odvolací súd, postupujúc podľa § 63 ods. 1 a 2 CSP zistil, že zomretá fyzická osoba síce má dedičov, ale ide o spor, v ktorom má uplatnený nárok osobnú povahu a smrťou oprávnenej osoby nárok zanikol, súd konanie zastaví, nakoľko podľa § 63 ods. 2 CSP je oprávnený v konaní pokračovať, ak ide o majetkový spor, s dedičmi strany len v prípade, ak na nich prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide. Právo na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia však na dedičov neprechádza a ex lege zaniká (§ 579 ods. 2 OZ).

18. Je potrebné zdôrazniť, že súd v uznesení, ktorým konanie zastavuje podľa ustanovenia § 63 ods. 1 CSP alebo § 64 CSP, nemá oprávnenie na zrušenie predchádzajúceho vyhláseného rozhodnutia a takéto oprávnenie mu nevyplýva ani zo žiadneho iného ustanovenia procesnej normy. V danej veci nastala situácia, keď rozhodnutie súdu prvej inštancie v dôsledku včas a účinne podaných odvolaní tak žalobcu, ako aj žalovaného, nie je právoplatné a to v rozsahu výrokov II. IV a V., avšak z dôvodu výskytu neodstrániteľnej procesnej podmienky odvolacieho konania na strane žalobcu už odvolací súd nemôže vo veci konať a pokračovať v konaní s právnymi nástupcami, ktorí nie sú nositeľmi hmotnoprávneho nároku, nemôže v rozsahu podaných odvolaní preskúmať rozsudok súdu prvej inštancie a musí konanie ukončiť zastavením konania.

19. Pokiaľ dovtedajší právny zástupca zomrelého žalobcu poukázal na judikát NS SR zo dňa 06.03.2014 sp. zn. 3 ECdo 278/2013(R 2/2015), v zmysle ktorého : Smrťou poškodeného zaniká jeho právo na bolesť a na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v rozsahu, v ktorom nebolo za života poškodeného uspokojené, nezaniká ale právo na zaplatenie sumy prisúdenej poškodenému ako náhrada trov konania, v ktorom sa domohol náhrady za vytrpenú bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia.“, odvolací súd konštatuje, že tento judikát nie je v danej veci aplikovateľný a nespôsobuje oprávnenie odvolacieho súdu pokračovať v konaní len v rozsahu príslušenstva zaniknutej pohľadávky - nároku zomrelého žalobcu a trov konania (ako to naznačil dovtedajší právny zástupca žalobcu). Okresný súd Zvolen rozsudkom zo dňa 18.11.2020 sp. zn. 16C/5/2020 - 97 vo výroku II. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 5.915,- eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,00 % ročne od 17.03.2020 do zaplatenia, a to všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku; výrokom IV. žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 88 % a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému v plnom rozsahu trovy odročeného pojednávania zo dňa 18.11.2020 v lehote do 3 dní od právoplatnosti, ktorým bude rozhodnuté o výške náhrady trov konania (výrok V.). Zásadné teda je, že v danej veci (na rozdiel od situácie, ktorú pokrýva predmetné rozhodnutie NS SR), nebolo ešte súdom právoplatne priznané právo - nárok na príslušenstvo zo zaniknutého nároku žalobcu, ani výrok o trovách prvoinštančného konania nie je právoplatný. V rozhodnutí NS SR sp. zn. 3ECdo 278/2013 išlo o už právoplatne priznaný nárok na prisúdenú náhradu trov konania a príslušenstvo nároku na náhradu sťaženého spoločenského uplatnenia, pretože NS SR rozhodoval už v štádiu exekučného- vykonávacieho konania, v ktorom sa vymáhal už právoplatne priznaný nárok oprávnenej osoby, ktorá zomrela až po právoplatnosti priznania nárokov súdnymi právoplatnými a vykonateľnými rozhodnutiami. Ako už odvolací súd vyššie uviedol, v súlade s § 63 ods. 2 CSP v spojení s § 579 ods. 2 Občianskeho zákonníka v konaní pokračovať nemôže a nemôže tak ani preskúmať rozhodnutie súdu prvej inštancie na podklade odvolaní- a to ani len v rozsahu, v ktorom nárok - avšak doposiaľ neprávoplatný a teda neprisúdený - ex lege nezanikol. Navyše, nie je mysliteľné rozhodnúť len o povinnosti žalovaného nahradiť dedičov zomrelej oprávnenej osoby len príslušenstvo,

keďže nárok samotný ex lege zanikol a rovnako ani v rámci odvolacieho konania rozhodovať len o trovách prvoinštančného konania, keďže ide o výrok závislý od hlavného výroku, o ktorom už odvolací súd rozhodovať nemôže a od ktorého sa aj povinnosť náhrady trov konania odvíja (zásada miery procesného úspechu či neúspechu strán sporu). Doposiaľ nebolo súdnym rozhodnutím právoplatne priznané ani príslušenstvo zo zaniknutého nároku a ani výroky rozsudku, dotýkajúce sa náhrady trov prvoinštančného konania nenadobudli (a už ani nemôžu nadobudnúť) právoplatnosť.

20. O trovách prvoinštančného a odvolacieho konania odvolací súd nerozhodol, pretože rozhodovanie o trovách konania má miesto tam, kde stoja proti sebe sporové strany. V dôsledku úmrtia žalobcu došlo k zániku jeho procesných práv a povinností, pričom nárok uplatnený v spore v zmysle hmotného práva ex lege zanikol a neprešiel na dedičov žalobcu, ktorí nie sú nositeľmi hmotnoprávnej aktívnej legitímácie v tomto spore. V tejto situácii nemožno rozhodnúť o náhrade trov konania z toho dôvodu, že chyba druhá sporová strana a preto uvedenie výroku o trovách konania za tejto špecifickej procesnej situácie by bolo nadbytočné.

21. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).